

Komisja
Europejska

CZYM JEST STRATEGIA MAKROREGIONALNA UE?

Strategia makroregionalna Unii Europejskiej (UE) jest ramą polityczną, która umożliwi krajom znajdującym się w tym samym regionie wspólne rozwiązywanie problemów lub lepsze wykorzystanie ich wspólnego potencjału (np. w kwestiach zanieczyszczenia, żeglowności, konkurencji na rynkach światowych itp.). W ten sposób zyskują one na wzmocnionej współpracy w celu zwiększenia efektywności swoich polityk — osiągają lepsze wyniki, niż gdyby zajmowały się takimi problemami osobno. Strategie makroregionalne UE mogą być wspierane z funduszy UE, w tym z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Aby zwiększyć szanse powodzenia strategii makroregionalnych UE, zaangażowani partnerzy (państwa członkowskie, regiony, gminy, organizacje pozarządowe itp.) muszą opierać swoje działania na kilku kluczowych zasadach: odpowiednim partnerstwie i właściwym mechanizmie współpracy, dobrej koordynacji działań w zakresie odpowiednich polityk i ich źródeł finansowania oraz na wysokim duchu współpracy w ramach poszczególnych krajów i sektorów w makroregionie.

KTO INICJUJE STRATEGIĘ?

Zainteresowane państwa członkowskie UE (a w niektórych przypadkach państwa spoza UE) znajdujące się w tym samym obszarze geograficznym inicjują strategię makroregionalną UE i wnioskuje o ich uruchomienie za pośrednictwem Rady Europejskiej. Na wniosek Rady Europejskiej strategię są opracowywane i przyjmowane przez Komisję Europejską.

Dlatego też strategię są wyłącznie inicjatywami międzyrządowymi, a ich realizacja w dużej mierze zależy od zaangażowania i dobrej woli uczestniczących krajów. Cały proces jest równie ważny jak wynik: musi mieć charakter integracyjny i oddolny, tak aby uczestnicy przyjęli na siebie odpowiedzialność za jego realizację.

JAKIE SĄ KLUCZOWE CECHY STRATEGII?

Strategie nie wynikają z nowych funduszy, prawodawstwa ani struktur formalnych: opierają się one na koordynacji i synergii. Oznacza to optymalne wykorzystanie wszystkich istniejących źródeł finansowania (UE, krajowych, regionalnych, prywatnych itp.), lepsze wdrażanie istniejącego prawodawstwa oraz lepsze wykorzystanie istniejących instytucji na wszystkich szczeblach.

Strategie makroregionalne UE dotyczą wyzwań i szans typowych dla niektórych obszarów geograficznych, które są zbyt lokalne, aby mogły być przedmiotem bezpośredniego zainteresowania całej UE, ale też zbyt szerokie, aby można było skutecznie radzić sobie z nimi na poziomie krajowym. Innymi słowy, działają one jako pomost między polityką UE i polityką lokalną.

Cele strategii są strategiczne, długoterminowe i wspólnie uzgodnione przez kraje uczestniczące. Różnią się one w zależności od potrzeb danego makroregionu, a kwestie strategiczne, które wnoszą wartość dodaną do horyzontalnych polityk UE, muszą być traktowane priorytetowo.

Każda strategia obejmuje szeroki wachlarz podmiotów na różnych poziomach (międzynarodowym, krajowym, regionalnym, lokalnym), z różnych sektorów (publicznego, prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego) i różne dziedziny wiedzy specjalistycznej, zapewniając w ten sposób platformę dla spójnego wielonarodowego, wielosektorowego i wielopoziomowego zarządzania.

Do tej pory przyjęto cztery strategie makroregionalne UE; każdą z nich uzupełnia kroczący plan działania, który będzie regularnie aktualizowany w świetle pojawiających się potrzeb i zmieniających się okoliczności. Są to:

- strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego (2009),
- strategia UE na rzecz regionu Dunaju (2010),
- strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (2014) oraz
- strategia UE na rzecz regionu alpejskiego (2015).

Dotyczą one 19 państw członkowskich UE i 8 państw spoza UE, które reprezentują ponad 340 milionów osób¹:

- **19 PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE:** Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Grecja, Węgry, Włochy, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Szwecja,
- **8 KRAJÓW SPOZA UE:** Albania, Bośnia i Hercegowina, Liechtenstein, Mołdawia, Czarnogóra, Serbia, Szwajcaria i Ukraina.

Niektóre kraje UE, takie jak Niemcy i Słowenia, są zaangażowane w trzy strategie, podczas gdy Chorwacja, Włochy i Austria są zaangażowane w dwie strategie. Trzy kraje spoza UE — Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra i Serbia — uczestniczą w dwóch strategiach makroregionalnych UE.

KLUCZOWE PODMIOTY STRATEGII

Każda strategia makroregionalna, w którą są zaangażowane liczne i zróżnicowane podmioty, ma nieco inne zasady zarządzania, uwzględniające specyfikę regionalną. Niemniej jednak można określić główne podmioty implementujące.

Poziom UE

Komisja Europejska odgrywa przewodnią rolę w strategicznej koordynacji głównych etapów realizacji strategii. Ponadto grupa wysokiego szczebla ds. unijnych strategii makroregionalnych z przedstawicielami wszystkich 28 państw członkowskich UE i krajów spoza UE zaangażowanych w strategię zbiera się, aby rozważyć całościowe podejście do wszystkich strategii makroregionalnych UE.

Poziom krajowy/regionalny

W każdym kraju uczestniczącym koordynatorzy krajowi odpowiadają za ogólną koordynację i wsparcie dla wdrażania strategii w swoim kraju.

Poziom obszaru tematycznego

Obszary tematyczne są organizowane przez reprezentujących interesy makroregionów koordynatorów obszarów tematycznych (koordynatorów polityki i obszarów priorytetowych, działań horyzontalnych, filarów lub działań). Są wspierani przez swoich odpowiedników z danego regionu i zorganizowani w grupy sterujące. Ich głównym zadaniem jest promowanie tworzenia wspólnych projektów, które przyczynią się do osiągnięcia celów strategii. Ponadto, w oparciu o wyniki i sukcesy takich projektów, ich rolą jest wpływanie na treść i wdrażanie polityki w danych krajach i regionach w celu poprawy globalnego pozycjonowania makroregionu w perspektywie długoterminowej.

WSPÓŁPRACA MIĘDZY STRATEGIAMI

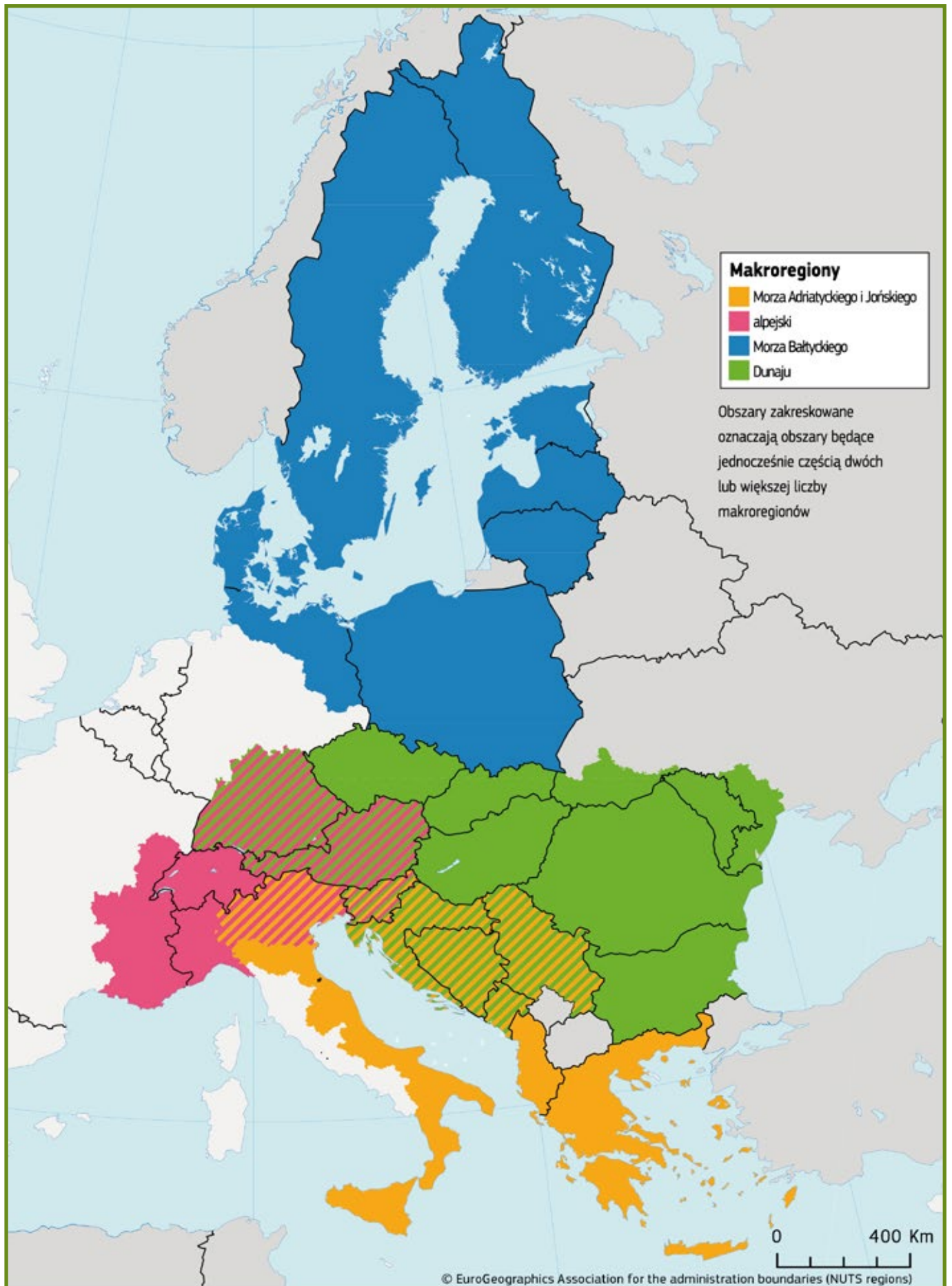
Współpraca i koordynacja między różnymi strategiami makroregionalnymi ma kluczowe znaczenie dla zmaksymalizowania wzajemnych korzyści i wpływów. Jest to jeszcze ważniejsze w przypadku geograficznego nakładania się strategii. Współpraca między strategiami może przybierać różne formy (np. wdrażanie wspólnych projektów, dzielenie się najlepszymi praktykami i doświadczeniami itp.).

Do przykładów należą:

- organizacja tygodnia strategii makroregionalnych UE w Słowenii (Portorož) we wrześniu 2017 r. w celu wymiany doświadczeń i poprawy działań komunikacyjnych;
- projekt DanuBalt, który skupia się na innowacjach w dziedzinie zdrowia i podziale badań w regionie Dunaju i Morza Bałtyckiego. Jest on realizowany przez zainteresowane strony z dwóch makroregionów;
- seminarium, którego gospodarzem była Rada Współpracy Regionalnej i Program Ochrony Środowiska Narodów Zjednoczonych w Sarajewie w kwietniu 2016 r. Podczas seminarium kluczowi urzędnicy zaangażowani w strategię UE dla regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (EU-SAIR) oraz strategię UE na rzecz regionu Dunaju (EUSDR) mogli porównać priorytety dotyczące wyzwań środowiskowych na Bałkanach Zachodnich;
- ze względu na znaczne geograficzne nakładanie się strategii EUSDR i EUSAIR (Słowenia, Chorwacja, Serbia, Czarnogóra oraz Bośnia i Hercegowina) zorganizowano wspólne spotkanie w zakresie dziedzin tematycznych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, takich jak transport, energia i środowisko. Podobne spotkania odbyły się między kluczowymi aktorami EUSDR i EUSALP, na przykład w dziedzinie energii.

Podsumowując, wartość dodana strategii makroregionalnych cechuje się międzysektorowym podejściem, wymiarem międzynarodowym (w tym udziałem krajów spoza UE) oraz ich wkładem w lepsze zarządzanie wielopoziomowe. Jest to jednak ambitna koncepcja, której konsolidacja wymaga czasu i na której owoce trzeba będzie poczekać.

1) Źródło: Eurostat, Bank Światowy, NSI Ukraina

WIĘCEJ INFORMACJI:

Strategie makroregionalne UE

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego: www.baltic-sea-region.eu/

Strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego: www.adriatic-ionian.eu/

Strategia UE na rzecz regionu Dunaju: www.danube-region.eu/

Strategia UE na rzecz regionu alpejskiego: www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Masz pytania na temat Unii Europejskiej?

Skorzystaj z pomocy Europe Direct:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Interaktywna wersja niniejszej publikacji, zawierająca odnośniki do treści online, jest dostępna w formatach PDF i HTML:
http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/publications/

© Unia Europejska, 2017

Zdjęcie na okładce: © Creative Commons — Pixabay
Ponowne wykorzystanie materiałów jest dozwolone pod warunkiem podania ich źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej dotyczących polityki jest regulowane decyzją 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub reprodukcja zdjęć bądź innych materiałów, które nie podlegają prawom autorskim UE, wymaga uzyskania zgody właścicieli praw autorskich.

PDF	ISBN 978-92-79-76611-4	doi:10.2776/196368	KN-07-17-103-PL-N
-----	------------------------	--------------------	-------------------